

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

**Directie Arbeidszaken
Publieke Sector**
Programma Veilige Publieke
Taak

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
Marly de Blaeij
T 070-426 7355

Datum 27 december 2012

Kenmerk
2012-0000750706

Bijlagen
2

Geachte heer, mevrouw,

In het voorjaar van 2012 is voor de tweede maal onderzoek gedaan naar agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers van gemeenten, provincies en waterschappen. Het heeft geresulteerd in de monitor Agressie en Geweld Openbaar Bestuur.¹ Daarin zijn opgenomen de ervaringen met agressie en geweld, de aard en de ernst ervan en de gevolgen voor de veiligheidsbeleving, werk, welzijn en kwaliteit van het bestuur. Ook is aandacht besteed aan het beleid in organisaties en de beleving ervan.

Wat betreft de omvang is geconstateerd dat agressie en geweld door burgers tegen ambtsdragers is toegenomen. Zo ontvangen sommige van u bedreigende mails, worden uitgescholden of zelfs fysiek bedreigd. Dat kan leiden tot persoonlijk leed voor u en uw naasten. Alle vormen van agressie en geweld vind ik onacceptabel. Uitingen van agressie en geweld tegen u worden wat mij betreft nimmer getolereerd. Als minister wil ik bevorderen dat u als politiek ambtsdrager ongehinderd uw taken kunt uitvoeren. Agressie en geweld hebben – zo blijkt ook uit het onderzoek – negatieve invloed op de kwaliteit en integriteit van het bestuur. Daarom zal het programma Veilige Publieke Taak van mijn ministerie komend jaar nog meer aandacht schenken aan het voorkomen van agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers, ter ondersteuning van u.

De afgelopen jaren is al veel tot stand gebracht. Graag breng ik het volgende uw aandacht:

- veel goede praktijkvoorbeelden, zoals de gemeente Utrecht en de provincie Limburg die een protocol agressie en geweld voor politieke ambtsdragers hebben ingevoerd. De gemeente Amsterdam werkt goed samen met werkgevers, politie en het Openbaar Ministerie bij het aanpakken van incidenten.
- website www.veiligbestuur.nl (informatie incl. stappenplan voor politieke ambtsdragers)
- handreiking voor het treffen van adequate maatregelen bij bedreigingen met agressie en geweld tegen burgemeester en wethouders

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/10/25/monitor-agressie-en-geweld-openbaar-bestuur-eindrapport.html>

- kennisuitwisseling en ondersteuning door van het expertisecentrum Veilige Publieke Taak www.evpt.nl
- hulp bij schade verhalen via HelpdeskVPT.nl

Datum
27 december 2012
Kenmerk
2012-0000750706

De monitor Agressie en Geweld Openbaar Bestuur concludeert dat (verbale) agressie in de praktijk nog te vaak wordt getolereerd en beschouwd als 'part of the job'. Verder heerst er onvoldoende besef dat agressie en geweld invloed hebben op de besluitvorming en daarmee schade toebrengen aan de kwaliteit van het bestuur. Ten slotte kan de conclusie worden getrokken dat er niet zozeer nieuwe maatregelen nodig zijn, als wel sterkere doorwerking naar de werkvloer van het bestaande beleid op het gebied van Veilige Publieke Taak. Een sterkere doorwerking is niet alleen een kwestie van organisatiecultuur, maar zeker ook van bestuur en beleid.

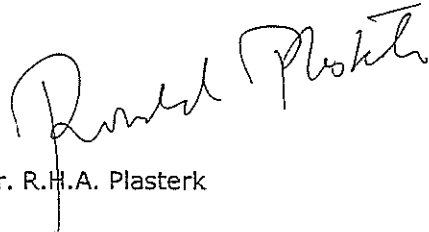
De bijgevoegde factsheet geeft u een impressie van de resultaten van de monitor Agressie en Geweld Openbaar Bestuur.

Met deze brief roep ik u op om een actief beleid te voeren in de aanpak van agressie en geweld in uw organisatie en vooral aandacht te besteden aan de doorwerking daarvan in de organisatie. Dat is niet alleen goed voor uw eigen veiligheid en taakuitvoering, maar ook voor de veiligheid en taakuitvoering van de ambtenaren die daar werken. Gelet op het belang dat ik hecht aan een veilige uitoefening van de publieke taak is mijn ministerie van harte bereid om met u mee te denken.

Op mijn uitnodiging hebben de afgelopen weken met de beroepsorganisaties gesprekken plaatsgevonden en is nagedacht over mogelijke acties die u in samenwerking met uw beroepsgroep kunt ondernemen.

Voor praktische ondersteuning biedt het expertisecentrum Veilige Publieke Taak graag haar diensten aan.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Agressie en geweld openbaar bestuur 2012

Factsheet: agressie en geweld tegen overheidsmedewerkers provincies

In 2012 is, in opdracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, voor de tweede maal onderzoek gedaan naar agressie en geweld bij politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers. Het doel van het onderzoek is om de ontwikkeling in agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers te volgen en om vast te stellen in hoeverre de aanpak van agressie en geweld effect sorteert. Voor dit onderzoek is onder andere een steekproef van provincieambtenaren (onderdeel van het Flitspanel) benaderd, wat heeft geresulteerd in 231 ingevulde enquêtes. Het beeld van de problematiek dat hieruit is verkregen, is hieronder samengevat en is gebaseerd op de 174 overheidsmedewerkers die aangeven burgercontacten te hebben.

Typen agressie en geweld

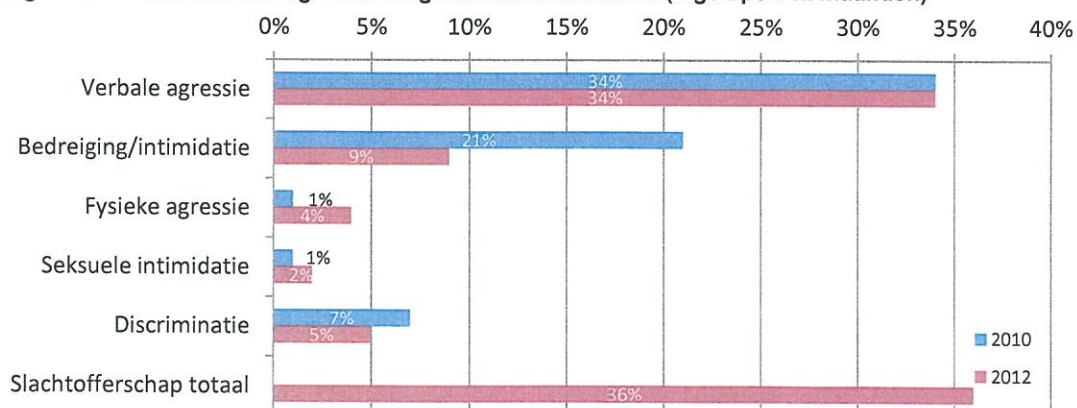
We onderscheiden in dit onderzoek vijf verschillende vormen van agressie en geweld. Dit zijn:

1. **Verbale agressie:** schelden, schreeuwen, vernederen, treiteren, pesten.
2. **Bedreiging/intimidatie:** bedreigen, stalken, achtervolgen, chanteren, onder druk zetten, dreigbrieven sturen, gezinsleden bedreigen.
3. **Fysieke agressie:** duwen, slaan, schoppen, spugen, vastgrijpen, verwonden, fysiek hinderen, gooien met/vernielen van voorwerpen.
4. **Seksuele intimidatie:** nalfluiten, seksueel getinte opmerkingen, blikken, handtastelijkheden, aanranding of verkrachting.
5. **Discriminatie:** negatieve opmerkingen of gedragingen met betrekking tot sekse, huidskleur, geloof, leeftijd of seksuele geaardheid.

Ruim een derde geconfronteerd met agressie en geweld; vooral verbaal

Iets meer dan een derde van de overheidsmedewerkers van provincies is de afgelopen twaalf maanden slachtoffer geweest van agressie en geweld door burgers. Van de verschillende vormen van agressie en geweld, is verbale agressie de vorm die verreweg het vaakst voorkomt. Op de tweede plaats staat bedreiging/intimidatie, op de derde plaats discriminatie en op de vierde plaats fysieke agressie. Seksuele intimidatie komt minder vaak voor. Overheidsmedewerkers van provincies worden minder vaak dan andere overheidsmedewerkers (zoals van het Rijk en de waterschappen) slachtoffer van agressie en geweld (gemiddeld over alle overheidsmedewerkers (met burgercontacten) is 52%), en zijn eveneens minder vaak slachtoffer geweest dan politieke ambtsdragers van provincies (gemiddeld 40%). Overheidsmedewerkers van de provincies worden ten opzichte van 2010 aanmerkelijk minder vaak geconfronteerd met bedreiging en intimidatie, maar krijgen wel vaker te maken met fysieke agressie.

Figuur 1 Vormen van agressie en geweld als slachtoffer (afgelopen 12 maanden)

Noot: totaalcijfers 2010 niet opgenomen. In 2010 is het totaal op meer delicten gebaseerd dan in 2012.

Overheidsmedewerkers van provincies vaak direct en tijdens de uitvoering benaderd

De helft van de uitingen tegen overheidsmedewerkers van provincies vindt plaats in een face-to-facecontext. Een derde vindt telefonisch plaats en één op de tien per e-mail. Daarmee worden medewerkers van provincies minder dan gemiddeld slachtoffer van agressie en geweld in een face-to-facecontext (gemiddeld 58%), maar vaker dan gemiddeld slachtoffer via e-mail (gemiddeld 3%).

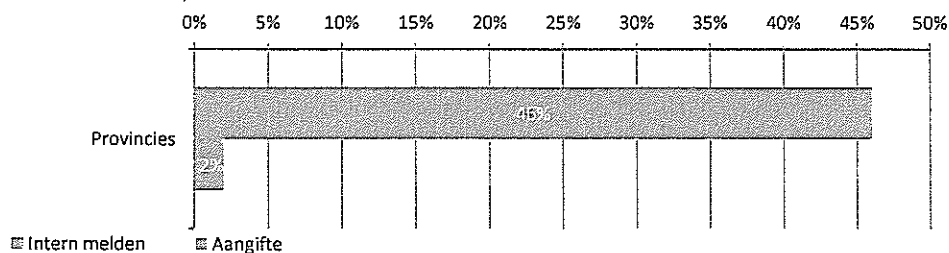
Bijna alle incidenten (94%) tegen de overheidsmedewerkers van provincies vinden plaats tijdens de uitvoering van de functie en niet in de privésfeer. In vergelijking met politieke ambtsdragers van provincies valt op dat overheidsmedewerkers veel minder vaak in de privésfeer worden benaderd (bij politieke ambtsdragers is dat gemiddeld in 15% van de incidenten, bij overheidsmedewerkers in 5% van de incidenten).

We vroegen de overheidsmedewerkers van provincies hoe ernstig zij het incident hebben ervaren (op een schaal van 1 tot 7). De gemiddelde ernstscore bedraagt 3,93. In vergelijking met andere overheidsmedewerkers is dit iets lager (enkele tienden). In vergelijking met politieke ambtsdragers van provincies is het een halve punt (op de schaal van 1 tot 7) lager.

Minder dan de helft van de incidenten wordt intern gemeld/besproken, bijna geen aangiften

Uit figuur 2 blijkt of overheidsmedewerkers het laatste incident hebben gemeld en/of aangifte deden:

Figuur 2 Intern melden en aangifte doen bij de politie door overheidsmedewerkers (laatste incident)

Minder dan de helft van de incidenten (46%) wordt door de overheidsmedewerkers van provincies intern besproken/gemeld. Daarmee melden zij iets meer intern dan overheidsmedewerkers van het Rijk (43%), maar minder dan overheidsmedewerkers van gemeenten (54%) en waterschappen (55%). De overheidsmedewerkers van provincies melden echter substantieel vaker intern dan politieke ambtsdragers van provincies (33%). Toch wordt slechts één op de tien incidenten tegen overheidsmedewerkers van provincies geregistreerd door de werkgever. Dat is minder dan gemiddeld.

Aangifte bij de politie doen de overheidsmedewerkers bij slechts 2 procent van de incidenten. Ook dat is wat minder vaak dan andere overheidsmedewerkers dat doen (gemeenten 11%, Rijk 3%, waterschappen 7%). De overheidsmedewerkers van provincies die niet intern hebben gemeld, stellen dat 'het daar niet erg genoeg voor was' (65%), dat 'dergelijke incidenten bij het werk horen' (39%), 'het incident ter plekke is opgelost' (32%), 'men er niet aan heeft gedacht' (14%) en/of 'er toch niets mee gebeurt' (11%). Een aantal van deze redenen wordt ook vaak genoemd bij het niet doen van aangiften (niet erg genoeg, 57%; hoort bij het werk, 34%; ter plekke opgelost 31%; niet aan gedacht, 14%).

In drie op de tien incidenten een reactie naar de dader, weinig gevolgen van het incident

In drie op de tien incidenten tegen overheidsmedewerkers van provincies is een reactie naar de dader gegeven. In een derde van de incidenten is dat niet gedaan 'omdat het niet nodig was' en in iets meer dan een kwart van de gevallen is er geen reactie gegeven. Deze percentages liggen bij de andere overheidsmedewerkers ongeveer op hetzelfde niveau.

Tegelijkertijd geeft 80 procent van de overheidsmedewerkers aan dat zij 'er weinig last van hebben gehad'. 16 procent zegt zich 'gekwetst, gespannen of gestrest te hebben gevoeld' en 9 procent ging met minder plezier naar het werk. Tekenend is dat 78 procent van de overheidsmedewerkers stelt dat zij geen nazorg hebben ontvangen 'omdat het niet nodig was'. 11 procent ontving wel nazorg.

Het bovenstaande beeld komt ook naar voren bij de andere overheidsmedewerkers, maar in vergelijking met politieke ambtsdragers van provincies kregen de overheidsmedewerkers iets vaker nazorg (bij ambtsdragers ligt dit percentage op 5%).

Medewerkers provincie voelen zich veilig, meer dan andere overheidsmedewerkers

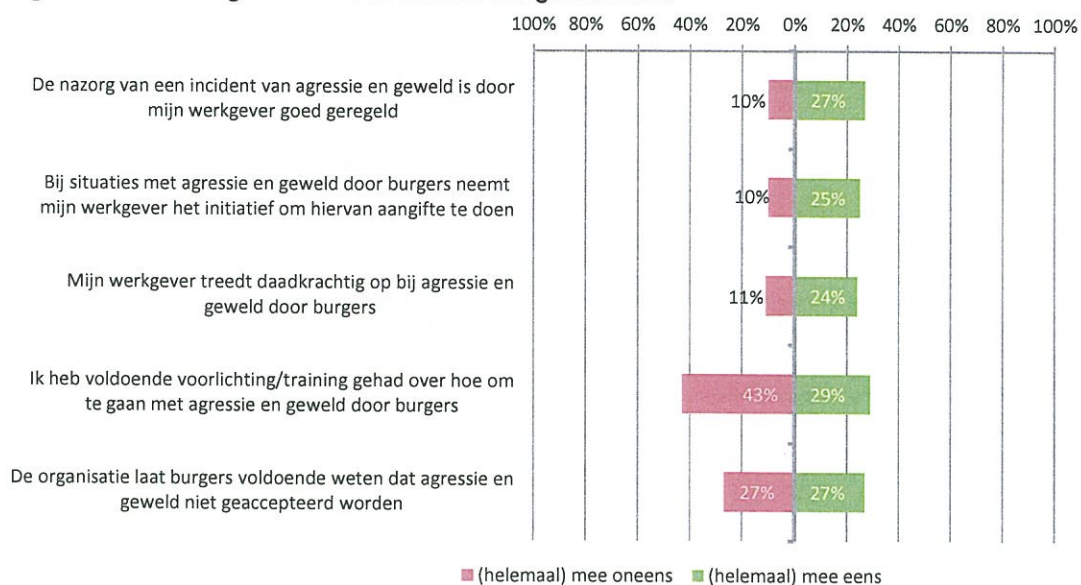
Meer dan de helft van de overheidsmedewerkers van provincies (56%) geeft aan zich nooit onveilig te voelen in het contact met burgers tijdens het werk en nog eens 35 procent geeft aan dat dit zelden het geval is. Medewerkers van provincies geven daarmee vaker dan andere overheidsmedewerkers aan dat zij zich nooit onveilig voelen (het gemiddelde is 43%). Meer zorgen lijken de overheidsmedewerkers zich te maken over hun collega's: 13 procent is soms bang dat collega's slachtoffer worden van agressie en geweld; 2 procent is daar vaak bang voor.

We vroegen de overheidsmedewerkers om de kans in te schatten dat zij slachtoffer worden van de verschillende vormen van agressie en geweld door burgers. Over het algemeen acht een meerderheid van de overheidsmedewerkers van gemeenten die kans (zeer) klein. Toch acht een deel van de overheidsmedewerkers de kans op agressie en geweld (zeer) groot. Dat geldt voor verbale agressie (12%), bedreiging/intimidatie (4%), fysieke agressie (2%), discriminatie (1%) en seksuele intimidatie (1%). Deze percentages liggen lager dan bij overheidsmedewerkers van andere bestuurslagen: overheidsmedewerkers van provincies achten de risico's kleiner.

Veiligheidsbeleid van de organisatie vaak onbekend, daarnaast is een groot deel kritisch

Het programma Veilige Publieke Taak van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stimuleert dat werkgevers maatregelen treffen voor een effectief veiligheidsbeleid tegen agressie en geweld. De belangrijkste maatregelen zijn opgenomen in figuur 3.

Figuur 3 Maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid

Het valt op dat er op een aantal stellingen vaak 'weet niet' wordt geantwoord. Dit blijkt uit de relatief lage percentages van de overheidsmedewerkers van de provincie die aangeven het eens of oneens te zijn met de stellingen. Blijkbaar heeft een (fors) deel van de overheidsmedewerkers van de provincies (steeds bijna de helft) geen oordeel over het daadkrachtig optreden van de werkgever, 'de mate waarin de werkgever het initiatief neemt om aangifte te doen bij agressie en geweld' en kan ook geen oordeel geven over de kwaliteit van de nazorg.

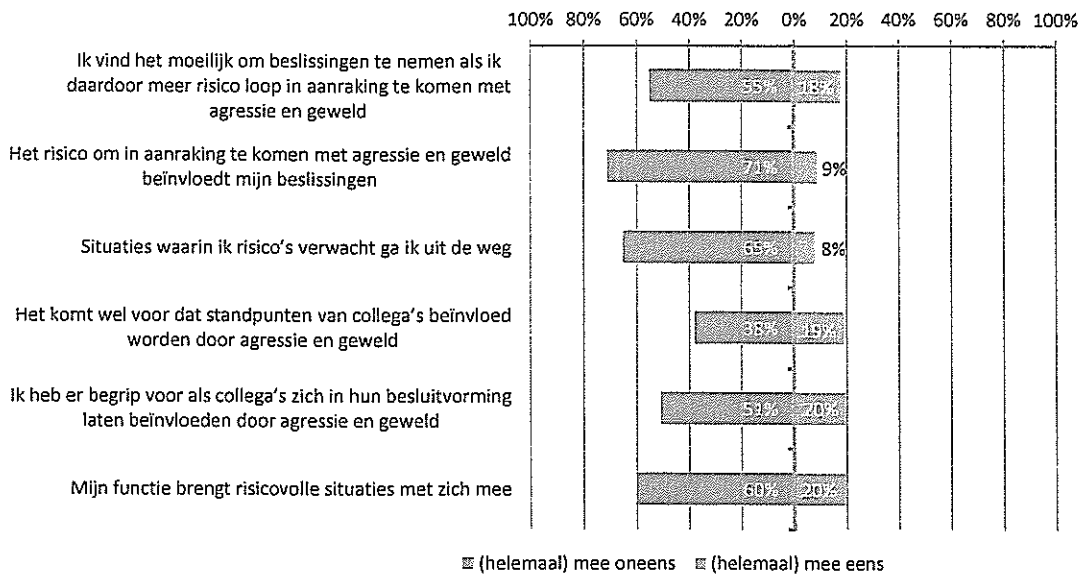
Uit het onderzoek blijkt dat een meerderheid van de overheidsmedewerkers van provincies die wel zicht hebben op deze aspecten van het beleid, vindt dat het beleid zoals het programma VPT dat voorstaat, is geïmplementeerd. Een meerderheid (43%) vindt echter dat zij onvoldoende voorlichting/training hebben gehad over hoe om te gaan met agressie en geweld en ook is 27 procent van de overheidsmedewerkers van provincies kritisch ten aanzien van de mate waarin de organisatie burgers laat weten dat agressie en geweld niet worden geaccepteerd.

Meerderheid overheidsmedewerkers laat zich niet beïnvloeden door agressie en geweld

Een substantieel deel van de overheidsmedewerkers van provincies (20%) vindt dat zijn of haar functie risicovolle situaties met zich meebrengt, maar een groter percentage (51%) van de medewerkers geeft aan dat dit niet het geval is.

Een meerderheid van de overheidsmedewerkers van provincies geeft aan dat zij zich niet laten beïnvloeden door (de kans op) agressie en geweld. Zie de resultaten in figuur 4. Toch is er nog altijd een groep overheidsmedewerkers die wel vermijdingsgedrag vertoont: 9 procent medewerkers geeft aan dat het risico op agressie en geweld de eigen beslissingen beïnvloedt. Ook geeft 18 procent aan het moeilijk te vinden om beslissingen te nemen als dat risico op agressie en geweld met zich meebrengt. 19 procent van de overheidsmedewerkers signaleert beïnvloeding van standpunten bij collega's door agressie en geweld. Tegelijkertijd is er een forse groep overheidsmedewerkers (20%) die daar begrip voor heeft.

Figuur 4 Beleving functie en vermijdingsgedrag door overheidsmedewerkers van provincies

Agressie en geweld openbaar bestuur 2012

Factsheet: agressie en geweld tegen ambtsdragers van provincies

In 2012 is, in opdracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, voor de tweede maal onderzoek gedaan naar agressie en geweld bij politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers. Het doel van het onderzoek is om de ontwikkeling in agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers te volgen en om vast te stellen in hoeverre de aanpak van agressie en geweld effect sorteert. Voor dit onderzoek zijn onder andere alle ambtsdragers van provincies (Statenleden, Gedeputeerden, Commissarissen van de Koningin) benaderd, wat heeft geresulteerd in 192 ingevulde enquêtes. Het beeld van de problematiek dat hieruit is verkregen, is hieronder samengevat.

Typen agressie en geweld

We onderscheiden in dit onderzoek vijf verschillende vormen van agressie en geweld. Dit zijn:

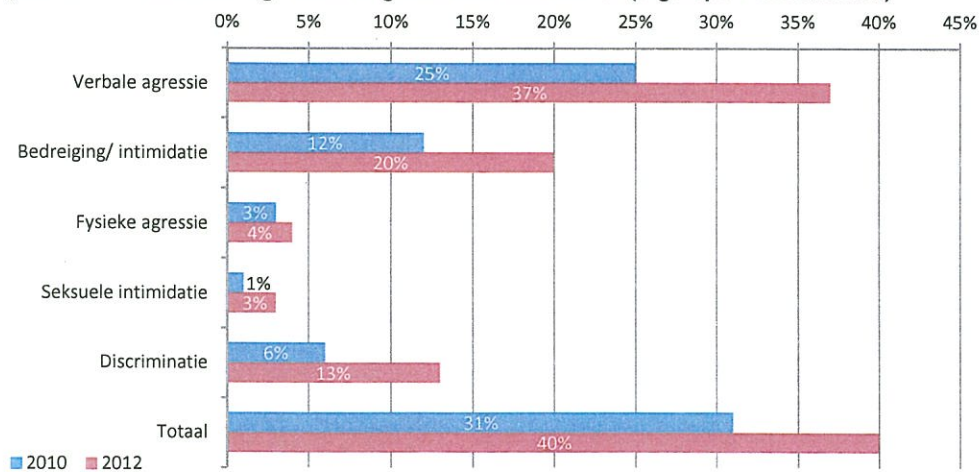
1. **Verbale agressie:** schelden, schreeuwen, vernederen, treiteren, pesten.
2. **Bedreiging/intimidatie:** bedreigen, stalken, achtervolgen, chanteren, onder druk zetten, dreigbrieven sturen, gezinsleden bedreigen.
3. **Fysieke agressie:** duwen, slaan, schoppen, spugen, vastgrijpen, verwonden, fysiek hinderen, gooien met/vernielen van voorwerpen.
4. **Seksuele intimidatie:** nafluiten, seksueel getinte opmerkingen, blikken, handtastelijkheden, aanranding of verkrachting.
5. **Discriminatie:** negatieve opmerkingen of gedragingen met betrekking tot sekse, huidskleur, geloof, leeftijd of seksuele geaardheid.

Veertig procent politieke ambtsdragers geconfronteerd met agressie en geweld, meer dan in 2010

Vier van de tien politieke ambtsdragers van provincies hebben de afgelopen twaalf maanden te maken gehad met agressie en geweld door burgers. Verbale agressie komt verreweg het vaakst voor. Op de tweede plaats staat bedreiging/ intimidatie, op de derde plaats discriminatie en op de vierde plaats fysieke agressie. Seksuele intimidatie komt het minst voor. Ambtsdragers van provincies zijn ongeveer even vaak slachtoffer van agressie en geweld als ambtsdragers van gemeenten (afgezet tegen het gemiddelde voor raadsleden, wethouders en burgemeesters tezamen).

Ten opzichte van 2010 is er sprake van een flinke stijging van agressie en geweld door burgers tegen ambtsdragers van provincies. In 2010 was 31 procent van de ambtsdragers slachtoffer, in 2012 betreft dat veertig procent van de ambtsdragers. Deze stijging doet zich bij alle soorten agressie en geweld voor, maar de absolute stijging is het sterkst bij verbale agressie en bedreiging/intimidatie.

Figuur 1 Vormen van agressie en geweld als slachtoffer (afgelopen 12 maanden)

Helft van de uitingen van agressie en geweld face to face, ook relatief veel via internet

Ongeveer de helft van de uitingen van agressie en geweld tegen ambtsdragers van provincies (51%) vindt plaats in een face-to-facecontext. Zeventien procent van de uitingen vindt plaats per e-mail. Daarnaast vinden relatief veel uitingen plaats via internet: vijftien procent.

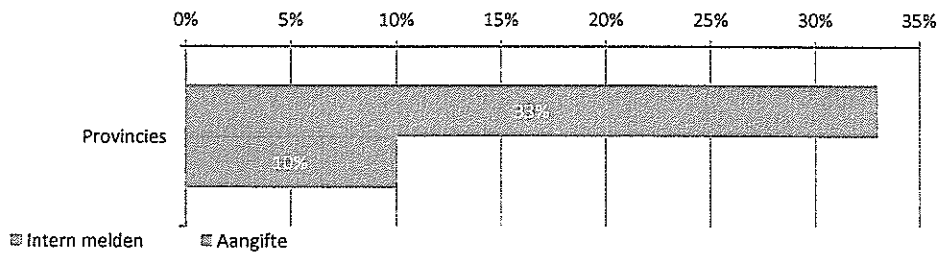
Bijna drie op de tien incidenten vinden plaats in de privésfeer. Dit percentage komt overeen met het gemiddelde voor alle ambtsdragers(31%).

We vroegen de ambtsdragers hoe ernstig zij het incident hebben ervaren (op een schaal van 1 tot 7). De gemiddelde ernstscore bedraagt 3.4. Dat is twee tiende meer dan het gemiddelde van alle ambtsdragers.

Een derde van de incidenten wordt intern gemeld/besproken, maar slechts 3 procent wordt geregistreerd

Uit figuur 2 blijkt of ambtsdragers van provincies het laatste incident intern hebben gemeld en/of er aangifte van hebben gedaan bij de politie:

Figuur 2 Intern melden en aangifte doen door ambtsdragers van provincies (laatste incident)

Een derde van de incidenten wordt door de ambtsdragers van provincies intern besproken/gemeld. Toch wordt slechts drie procent van de incidenten geregistreerd door de werkgever (dat is ver onder het gemiddelde van 13%). Ambtsdragers van provincies melden iets minder vaak intern dan gemiddeld (33% tegen 39% gemiddeld).

Van een op de tien incidenten tegen ambtsdragers van provincies wordt aangifte gedaan. Opmerkelijk is dat de ambtsdragers altijd zelf aangifte deden. De werkgever heeft in geen enkel geval aangifte gedaan van het incident.

De provinciale ambtsdragers die niet intern hebben gemeld, stellen dat 'het daar niet erg genoeg voor was' (68%) en dat 'dergelijke incidenten bij het werk horen' (33%). Een op de tien ambtsdragers geeft aan niet intern gemeld te hebben omdat het incident ter plekke is opgelost. Twee van deze redenen worden ook in grote mate genoemd bij het niet doen van aangiften (niet erg genoeg, 67%; hoort bij het werk 29%).

Twee op de tien ambtsdragers van provincies zijn bekend met de Vertrouwenslijn

De bekendheid van de Vertrouwenslijn onder ambtsdragers van provincies is opmerkelijk genoeg iets gedaald, van 22 procent in 2010 tot 20 procent in 2012. Toch zien we dat juist de ambtsdragers van provincies er relatief meer gebruik van maakten dan andere politieke ambtsdragers. Drie procent van de ambtsdragers bij de provincies heeft aangegeven eenmalig gebruikgemaakt te hebben van de vertrouwenslijn (gemiddelde alle ambtsdragers is 1%) en nog eens drie procent gaf aan dat vaker te hebben gedaan (algemeen gemiddelde eveneens 1%) De intentie om de Vertrouwenslijn in een voorkomend geval te bellen, is gedaald van 67 procent in 2010 tot 52 procent in 2012.

Weinig maatregelen, weinig gevolgen van het incident, nazorg niet nodig

Meer dan drie van de tien ambtsdragers van provincies (35%) geven aan dat er na het incident geen maatregelen zijn getroffen. Ook zegt 47 procent van de ambtsdragers dat er geen maatregelen zijn getroffen omdat het niet nodig was. In 5 procent van de gevallen is er een reactie naar de dader gegeven door de politie en in 4 procent van de gevallen door het bestuur van de organisatie. In 7 procent van de gevallen zijn er extra beveiligingsmaatregelen getroffen op het privéadres van de ambtsdrager.

Tegelijkertijd geeft driekwart van de provinciale ambtsdragers aan dat zij weinig last van het incident hebben gehad, maar er is nog altijd een groep van 14 procent die zegt zich 'gekwetst, gespannen of gestrest te hebben gevoeld'. Vijf procent van de ambtsdragers geeft aan na het incident minder goed te hebben geslapen. Tekenend is dat 86 procent van de ambtsdragers stelt dat zij geen nazorg hebben ontvangen 'omdat het niet nodig was'. Vijf procent van de ambtsdragers ontving wel nazorg en 10 procent geeft aan dat er wat dit betreft helemaal niet is gereageerd door de organisatie.

Ambtsdragers van provincies voelen zich niet onveilig en achten de kans op slachtofferschap klein

Zes van de tien ambtsdragers van provincies geven aan zich nooit onveilig te voelen in het contact met burgers tijdens het werk en nog eens 35 procent geeft aan dat dit zelden het geval is. Meer in het algemeen stelt 97 procent van de ambtsdragers zich zelden tot nooit onveilig te voelen op het werk. Meer zorgen lijken de ambtsdragers van de provincies zich te maken over hun collega-ambtsdragers: 12 procent is soms bang dat collega-ambtsdragers slachtoffer worden van agressie en geweld, 3 procent is daar vaak bang voor.

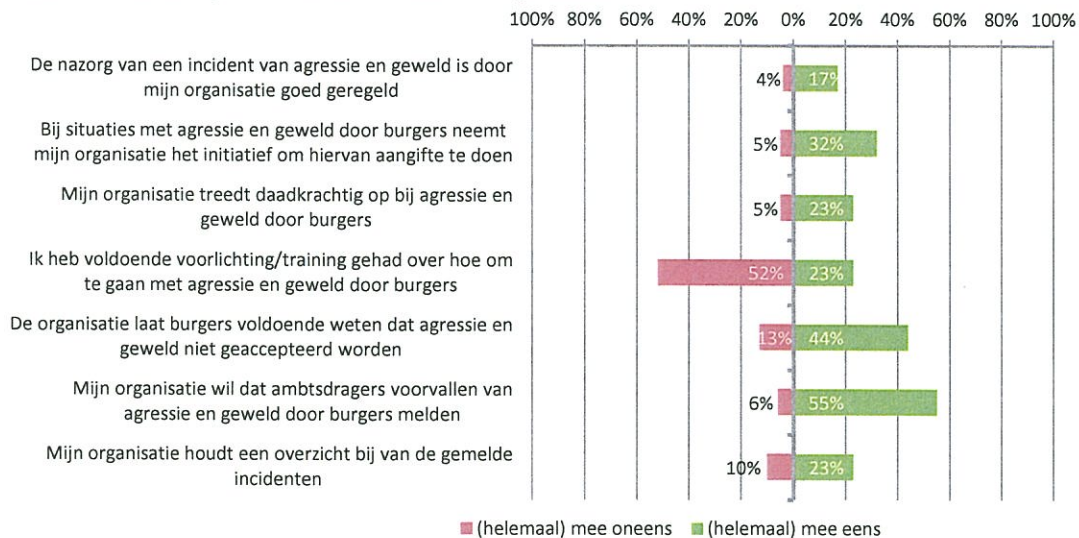
De mate waarin ambtsdragers van provincies zich (on)veilig voelen komt overeen met de mate waarin andere politieke ambtsdragers dat doen. Ten opzichte van 2010 is er op dit vlak niets veranderd.

De ambtsdragers is gevraagd om de kans in te schatten dat zij slachtoffer worden van de verschillende vormen van agressie en geweld door burgers. Over het algemeen achtten de ambtsdragers van provincies die kans (zeer) klein of 'niet groot, niet klein'. Toch geven ambtsdragers van provincies wat vaker dan andere ambtsdragers aan dat ze de kans op een delict '(zeer) groot' achtten, met name verbale agressie, bedreiging/intimidatie en discriminatie. Opvallend is dat bij deze delictvormen ook stijgingen ten opzichte van 2010 te zien zijn (verbale agressie +15% van de ambtsdragers acht de kans (zeer) groot, bedreiging/intimidatie +7% en discriminatie +2%).

Maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid: kritisch over voorlichting en training

Het programma Veilige Publieke Taak van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stimuleert dat werkgevers maatregelen treffen voor een effectief veiligheidsbeleid tegen agressie en geweld. De belangrijkste maatregelen zijn opgenomen in figuur 3.

Figuur 3 Maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid

Aan de relatief lage percentages in figuur 3 is te zien dat meer dan vijftig procent van de ambtsdragers geen oordeel kan geven over een aantal maatregelen. Het betreft hier de volgende maatregelen: incidentenregistratie, daadkrachtig optreden, initiatief nemen om aangifte te doen en het bieden van

nazorg. Andere politieke ambtsdragers (van gemeenten en waterschappen) geven veel minder vaak aan dat zij onbekend zijn met het beleid.

Van de ambtsdragers die wel bekend zijn met het beleid, geeft over het algemeen een meerderheid aan dat het beleid zoals het programma VPT dat voorstaat, is geïmplementeerd, met uitzondering van de maatregel training/voorlichting, waarvan 52 procent aangeeft dat zij onvoldoende zijn voorgelicht en/of getraind.

Voor een aantal VPT-maatregelen is het mogelijk om een vergelijking te maken met de bevindingen uit 2010. Ondanks dat 52 procent zich onvoldoende voorgelicht en/of getraind voelt, geeft in vergelijking met 2010 tien procent meer aan dat zij zich juist wel goed voorgelicht en getraind achten. Opvallend is dat men minder positief is gaan oordelen over het daadkrachtig optreden van de provincie bij agressie en geweld door burgers. De positieve score in 2012 is met negen procentpunten gedaald ten opzichte van 2010.

Agressie en geweld vormen onderdeel van de functie, maar leiden niet tot andere besluiten

Drie op de tien ambtsdragers van provincies geven aan dat zijn of haar functie risicovolle situaties met zich meebrengt (in 2010 was dit nog 16%). Groter is de groep die dat juist niet vindt (38%).

Een meerderheid van de ambtsdragers van provincies geeft aan dat zij zich niet laten beïnvloeden door (de kans op) agressie en geweld. Zie de resultaten in figuur 4. Toch is er nog altijd een groep ambtsdragers van provincies die wel vermijdingsgedrag vertonen: zes procent geeft aan dat het risico op agressie en geweld de eigen beslissingen beïnvloedt. Ook zes procent vindt het moeilijk om beslissingen te nemen als dat risico's op agressie en geweld met zich meebrengt. Een deel van de ambtsdragers (19%) signaleert beïnvloeding van standpunten bij collega's door agressie en geweld. Tegelijkertijd is er een groep ambtsdragers (12%) die daar begrip voor heeft.

Figuur 4 Beleving ambt en vermijdingsgedrag door ambtsdragers van provincies

